

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 27 του Φλεβάρη 1905

ΓΡΑΦΕΙΑ Όδου Οικονόμου: άριθ. 4 — ΑΡΙΘ. 137

ΛΕΦΤΕΡΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ

Άπόδωμα.

Όταν παραπονήθηκα—γιατί παράπονο είτανε— που οι δικοί μας δεν έχουνε παλύ το δικαίωμα να καταδικάζουνε τους κοζάκους, κ' έλεγα μάλιστα πως πιθανόν να ίνειρέβονται μέσα τους, στάπόδαθα τής καρδιάς τους, κι άφοτοι τά ίδια, δεν είχα διαβάσει ακόμη μερικέσ άθηνάϊκες φημερίδες. Τίς διάβασα και είδα με κάποια χαρά, ίννοείται και με κάποια λύπη, πως βγήκα προφήτης. Τάραδιάζω είδω, χωρίς να τά σχολιάσω, άφου τά σχολίασα κι από πρώτα. Μά ίπειδή συνάζω κατόπι τήρορα μου στα 'Ρόδα και Μήλα, για να τά δημοσιέψω σε τόμο, καλό να μη χαθούνε, καλό να μείνουνε όσα γράφουνε οι δασκάλοι. Υποθέτω κιόλας πως δεν τά γράφουνε για να είναι κρυφά. Λοιπόν κάπως ταίριάζει να φανούνε άφτά και στην Έθρώπη. Βέβαια πως τόχω για έρκής έργο να διαφεντέβη κανείς έναν Γκόρκη. Άσέβεια να λυσοδένης το Νοϋ, τί λέω; άσέβεια και να τόν άγγίξης. Πρέπει όμως θα ήρω να σέβονται στην Άθήνα και τους Γκόρκηδες τους δικούς μας. Το ζήτημα δεν είναι μονάχα το τί είμεις κάνουμε, είναι και πως κρίνει ο κόσμος ό τι κάνουμε. Λέφτερα τά μνημόσυνα για κάθε θύματα. Μά τί λένε οι άλλοι σαν τά βλέπουνε; Ός κι από τά χωρατά, ως κι από τά νόστιμα τάχα, περισσότερο ακόμη από τά σοβαρά, καταλαβαίνει ο κόσμος πως ο 'Ρωμιός σε ήσυχη συζήτηση δεν έρχεται, πως τά επιχειρήματά του είναι το ξύλο, ή γροθιά, ο φόνος, και, ο φόνος, για να φήσουμε τίς συκοφαντίες και τίς βρισιές.

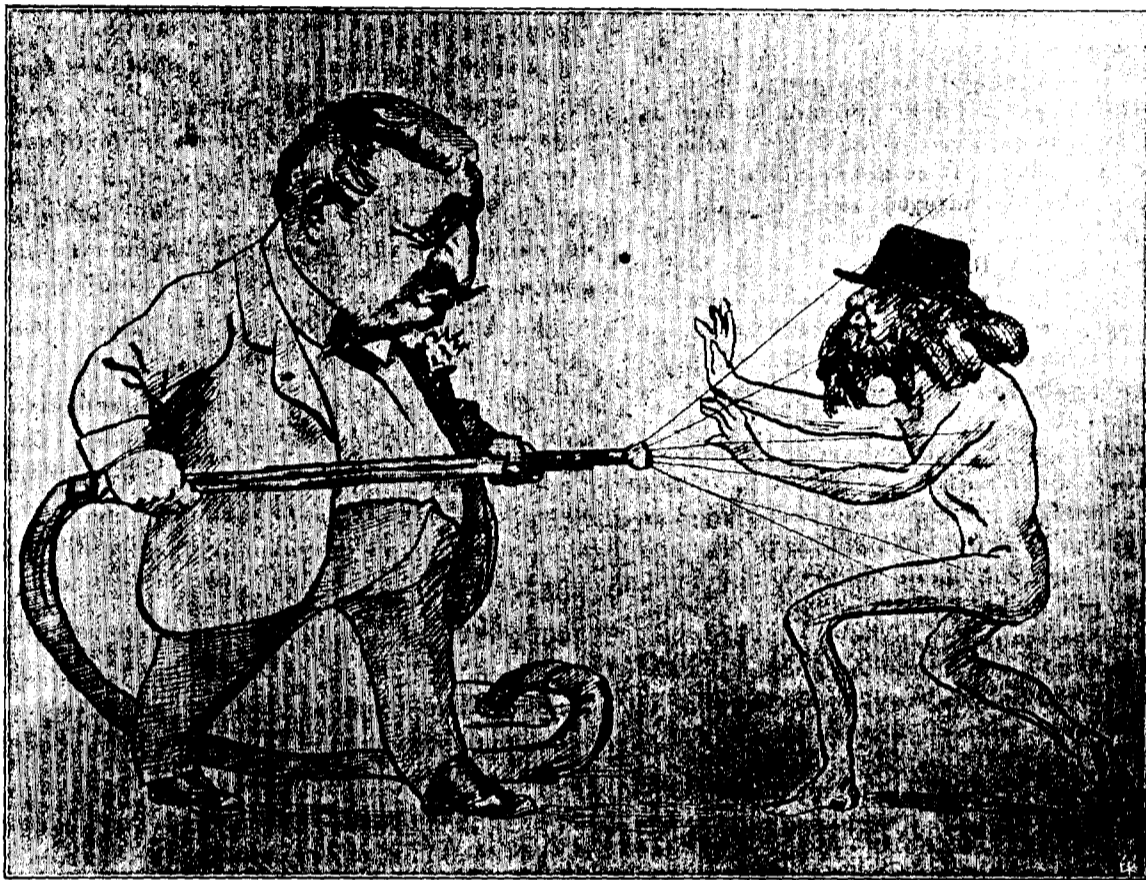
Ίδου λοιπόν τά κείμενα, τουλάχιστο εκείνα που ξέρω.

Ό 'Ρωμιός, «είκοσι κι' ένα Γενάρη», 1905, σελ. 3, βάζει—από μακριά—το Φασουλή και με δέρονε. Κάτω από τήν καβρίκατούρα γράφει:

δόξα 'στους μεγάλους νοϋδες,
που της τρεψ' 'στους πσινοϋδες.

«Άθήναι», 28 του Γενάρη, 1905. «Όταν ή γλώσσα του Ευαγγελίου και των Άποστόλων, λέει ο κ. Κανελλίδης, αποδειχθή νεκρά ως ή Λατινική μπέναντι ήμών, ποιόν δυνάμεθα να έχωμεν ίξαιρεπικόν δικαίωμα άπέναντι των άλλων όρθοδόξων λαών, ίντινες έγκατεστάθησαν δια βαρβαρικών έπιδρομών εν τή Άνατολή; Έννοείτε λοιπόν τί προσπαθούν; Μά τους φονεύσω τους άρχείους!» Και πιο κάτω:

Έφ' όσον δεν μου έξηγηίτε λοιπόν πότεν προέρχονται τά χρήματα, θά έχω άκράδαντον πεποιθήσιν ότι

Η ΨΥΧΡΟΛΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΡΗ

οί Μαλλιαροί όχι μόνον είναι μωροί διαφθορείς τής γλώσσης, αλλά και ήλιθίως ανέλαβον να καταστρέψουν το Έθνος. Αυτό όμως δεν θά το κατορθώσουν ποτέ! Θα τους φονεύσω! ναί! θα τους φονεύσω!»

Η Μεταδόθμιση, των 29 του Γενάρη, 1905, κατηγορήσε τον κ. Κανελλίδη για το λόγο. Διαμαρτυρήθηκε ο ίδιος (κ. Άθήναι, 30 του Γενάρη), μά δε βλέπω να δήλωσε πως δε μίλησε για φόνος. Των «Άθήναι» ο συντάχτης λέει πως τήκουσε όσα έγραψε στο ίντερβιού. Έμπες τί μας μέλει ο καθένας άναμεταξύ τους; Κάποιος από τους δυό το είπε και το τύπωσε (1).

Η «Άθήναι», των 29 του Γενάρη, 1905. «Παρά τήν τάξιν των βλακών και των άγραμμάτων ύπάρχει ή σειρά των κατεργαρέων... Ό άγων ούτος ύπερ ού δαπανώνται χρήματα, ύπερ ού πάν μέσον μηχανεύονται, ύπερ ού προπαγάνδα άληθής γίνεται ένθυμίζουσα κάπως τον τρόπον τής εργασίας τής

(1) Στο ίδιο ίντερβιού, ο κ. Κανελλίδης τά βάζει με τόν ίωτακιισμό, χωρίς κίν να συλλογιστή πως μας τον έφερε ή καθαρέβουσα! Σύγκρινε το έμεις, έσείς με το ήμεις, ύμεις να καταλάβης. Ό ύγινης τής καθαρέβουσας έχει τρία ι' ο γερός τής δημοτικής, που είναι ή ίδια λέξη, ούτ' ένα ι δεν έχει. Μη γυρίβης λογική όπου άκούς φωνές, δηλαδή όπου δε συζητούνε.

«Παλαιστηνείου Έταιρείας» του Μεγάλου Δουκάς Σεργίου, δεν είναι άγων άπλής φιλοδοξίας φιλολογικής. Είναι άγων καθαρώς άντεθνικός, είναι προσπάθεια πλήρους χωρισμού τής Έθνικής και θρησκευτικής τής Έλλάδος ένότητος».

Ίδου λοιπόν κι ο παράς στη μέση. Κάτι τέτοια βρίσκω στο ίδιο φύλλο των «Άθήναι», πιο άπάνω «ο θόρυβος ούτος είναι επικινδυνωδέστατος δια τά έθνικά συμφέροντα. Έπί του θέματος τούτου θά ήδυνάμην να είπω πολλά, θά σας έλεγον ότι ή Σύνοδος τής Ρωσίας τω 1818 εξέδωκε και διέσπειρε κατά χιλιάδας εν τή, τότε Τουρκοκρατούμενη Έλλάδι μεταφράσεις εις τήν δημόδη του Ευαγγελίου», κτλ. Θα ήρω πως τά λέει ο κ. Σπαντωνής, μαζί με κάμποσες έπιστημονικές ίδηγίες που μας δίνει. Να δικαιολογηθούμε τώρα για τά χρήματα; Κοντά στο νοϋ πως αν είχαμε τόσα, δε θά μας βρίζανε κάποιες φημερίδες και πολλοί φημεριδογράφοι. Όστε άλλου θά είναι οι παραλήδες, άλλου θά πετφ ή έλπίδα ή χρυσή.

Λυπούμαι που δεν μπορώ θάντιγράψω άλάκρο το ίντερβιού του κ. Μιταυτοή «έπιστήμων από τους άλλους εκείνους τους όποιους έχει να επιδείξη ή Έλλάς» (Άθήναι, 2 του Φλεβάρη, 1905), ύφηγη-

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 27 του Φλεβάρη 1905

ΓΡΑΦΕΙΑ Όδου Οικονόμου: άριθ. 4 — ΑΡΙΘ. 137

ΛΕΦΤΕΡΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ

Άπόδωμα.

Όταν παραπονήθηκα—γιατί παράπονο είτανε— που οι δικοί μας δεν έχουνε πολύ το δικαίωμα να καταδικάζουνε τους κοζάκους, κ' έλεγα μάλιστα πως πιθανό να ίνειρέβονται μέσα τους, στάπობαθα τής καρδιάς τους, κι άφοτοι τ'άδια, δεν είχα διάβασει ακόμη μερικές άθηναικές φημερίδες. Τis διάβασα και είδα με κάποια χαρά, έννοείται και με κάποια λύπη, πως βγήκα προφήτης. Τάραδιάζω εδώ, χωρίς να τ'α σχολιάσω, άφου τ'α σχολίασα κι από πρώτα. Μά επειδή συνάζω κατάπι τ'άρθρα μου στα 'Ρόδα και Μήλα, για να τ'α δημοσιέσω σε τόμο, καλό να μη χαθούνε, καλό να μείνουνε όσα γράφουνε οι δασκάλοι. Υποθέτω κιόλας πως δεν τ'α γράφουνε για να είναι κρυφά. Λοιπόν κάπως ταίριάζει να φανούνε άφτά και στην Έθρώπη. Βέβαια πως τόχω για έρκής έργο να διαφεντέβη κανείς έναν Γκόρκη. Άσέβεια να λυσοδένης το Νοϋ, τί λέω; άσέβεια και να τόν άγγίξης. Πρέπει όμως θα βρω να σέβονται στην Άθήνα και τους Γκόρκηδες τους δικούς μας. Το ζήτημα δεν είναι μονάχα το τί είμεις κάνουμε, είναι και πως κρίνει ο κόσμος ό τι κάνουμε. Λέφτερα τ'α μνημόσυνα για κάθε θύματα. Μά τί λένε οι άλλοι σαν τ'α βλέπουνε; Ός κι από τ'α χωρατά, ως κι από τ'α νόστιμα τάχα, περισσότερο ακόμη από τ'α σοβαρά, καταλαβαίνει ο κόσμος πως ο 'Ρωμιός σε ήσυχη συζήτηση δεν έρχεται, πως τ'α επιχειρήματά του είναι το ξύλο, ή γροθιά, ή φόνος, και, ο φόνος, για νά φησούμε τις συκοφαντίες και τις βρισιές.

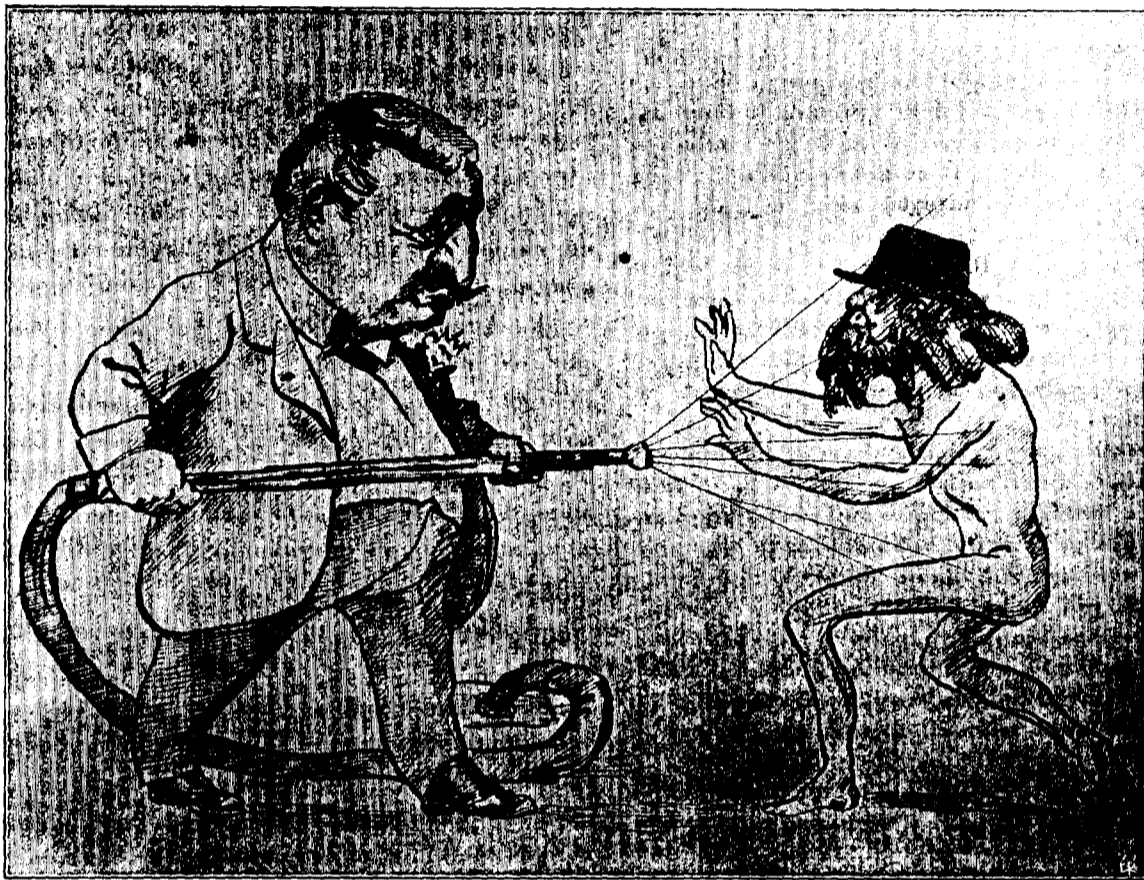
Ίδου λοιπόν τ'α κείμενα, τουλάχιστο εκείνα που ξέρω.

Ό 'Ρωμιός, «είκοσι κι' ένα Γενάρη», 1905, σελ. 3, βάζει—από μακριά—το Φασουλή και με δέρονε. Κάτω από τήν καβρίκατούρα γράφει:

δύο α' στους μεγάλους νοϋδες,
που τής τρεψ' στους πσινοϋδες.

«Άθήναι», 28 του Γενάρη, 1905. «Όταν ή γλώσσα του Ευαγγελίου και των Άποστόλων, λέει ο κ. Κανελλίδης, αποδειχθή νεκρά ως ή Λατινική μπέναντι ήμών, ποιόν δυνάμεθα να έχωμεν εξαίρεπικόν δικαίωμα άπέναντι των άλλων όρθοδόξων λαών, ήτινες έγκατεστάθησαν δια βαρβαρικών επιδρομών εν τή Άνατολή; Έννοείτε λοιπόν τί προσπαθούν; Μά τους φονεύσω τους άρχαίους!» Και πιο κάτω:

Έφ' όσον δεν μου εξηγήσετε λοιπόν πότεν προέρχονται τ'α χρήματα, θά έχω άκράδαντον πεποιθήσιν ότι

Η ΨΥΧΡΟΛΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΡΗ

οί Μαλλιαροί όχι μόνον είναι μωροί διαφορείς τής γλώσσας, αλλά και ήλιθίως ανέλαβον να καταστρέψουν το Έθνος. Αυτό όμως δεν θά το κατορθώσουν ποτέ! Θά τους φονεύσω! ναί! θά τους φονεύσω!»

Η Μεταδόθμιση, των 29 του Γενάρη, 1905, κατηγορήσε τον κ. Κανελλίδη για το λόγο. Διαμαρτυρήθηκε ο ίδιος (κ. Άθήναι, 30 του Γενάρη), μά δε βλέπω να δήλωσε πως δε μίλησε για φόνος. Των «Άθήναι» ο συντάχτης λέει πως τ'ακουσε όσα έγραψε στο ίντερβιού. Έμεις τί μας μέλει ο καβγάς άναμεταξύ τους; Κάποιος από τους δυό το είπε και το τύπωσε (1).

Η «Άθήναι», των 29 του Γενάρη, 1905. «Παρά τήν τάξιν των βλακών και των άγραμμάτων ύπάρχει ή σειρά των κατεργαρέων... Ό άγων ούτος ύπέρ ού δαπανώνται χρήματα, ύπέρ ού πάν μέσον μηχανεύονται, ύπέρ ού προπαγάνδα άληθής γίνεται ένθυμίζουσα κάπως τον τρόπον τής εργασίας τής

(1) Στο ίδιο ίντερβιού, ο κ. Κανελλίδης τ'α βάζει με τόν ίωτακισμό, χωρίς κίν να συλλογιστή πως μάς τον έφερε ή καθαρέβουσα! Σύγκρινε το έμεις, έσείς με το ήμεις, ύμεις να καταλάβης. Ό ύγινης τής καθαρέβουσας έχει τρία ι' ο γερός τής δημοτικής, που είναι ή ίδια λέξη, ούτ' ένα ι' δεν έχει. Μή γυρίβης λογική όπου άκούς φωνές, δηλαδή όπου δε συζητούνε.

«Παλαιστηνείου Έταιρείας» του Μεγάλου Δουκάς Σερβίου, δεν είναι άγων άπλής φιλοδοξίας φιλολογικής. Είναι άγων καθαρώς άντεθνικός, είναι προσπάθεια πλήρους χωρισμού τής Έθνικής και θρησκευτικής τής Έλλάδος ένότητος».

Ίδου λοιπόν κι ο παράς στη μέση. Κάτι τέτοια βρίσκω στο ίδιο φύλλο των «Άθήναι», πιο άπάνω «ο θόρυβος ούτος είναι επικινδυνωδέστατος δια τ'α έθνικά συμφέροντα. Έπί του θέματος τούτου θά ήδυνάμην να είπω πολλά, θά σας έλεγαν ότι ή Σύνοδος τής Ρωσίας τω 1818 εξέδωκε και διέσπειρε κατά χιλιάδας εν τή, τότε Τουρκοκρατούμενη Έλλάδι μεταφράσεις εις τήν δημόδη του Ευαγγελίου», κτλ. Θα βρω πως τ'α λέει ο κ. Σπαντωνής, μαζί με κάμποσες έπιστημονικές ύδηγίες που μάς δίνει. Να δικαιολογηθούμε τώρα για τ'α χρήματα; Κοντά στο νοϋ πως αν είχαμε τόσα, δε θά μάς βρίζανε κάποιες φημερίδες και πολλοί φημεριδογράφοι. Όστε άλλου θά είναι οι παραλήδες, άλλου θά πετ' ή έλπίδα ή χρυσή.

Λυπούμαι που δεν μπορώ θάντιγράψω άλάκρο το ίντερβιού του κ. Μιταυτοή «έπιστήμων από τους άλλους εκείνους τους όποιους έχει να επιδείξη ή Έλλάς» (Άθήναι, 2 του Φλεβάρη, 1905), ύφηγη-